

Institute for Democracy and Mediation
Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim

Skemat e Pastrimit të Parave në Shqipëri

Vështrim mbi tipologjitë më të përhapura

Autor: **Dritan Vakaj**

Autor kontribues: **Daniel Prroni**

Institute for Democracy and Mediation
Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim

AMERICAN BAR ASSOCIATION

Rule of Law Initiative

Shënim

Ky publikim u bë i mundur falë mbështetjes financiare të American Bar Association – Rule of Law Initiative. Përmbajtja dhe informacioni në këtë botim janë përgjegjësi vetëm e autorit. Opinionet e shprehura në këtë botim nuk përfaqësojnë domosdoshmërisht pikëpamjet e American Bar Association– Rule of Law Initiative.

INSTITUTI PËR DEMOKRACI DHE NDËRMJETËSIM

Adresa: Rr. Shenasi Dishnica, Nd. 35, H.1, 1017, Tiranë
www.idmalbania.org
info@idmalbania.org

Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim (IDM) është një organizatë joqeveritare, e themeluar në nëntor të vitit 1999, që ka në fokus të veprimtarisë së vet qeverisjen e mirë, procesin e integritit në Bashkimin Evropian, zhvillimin e shoqërisë civile, bashkëpunimin rajonal dhe çështjet e sigurisë. Ne synojmë konsolidimin e zhvillimeve në këto fusha nëpërmjet hulumtimit të pavarur, rritjes së kapaciteteve dhe ndërveprimeve efikase përmes spektrit të gjerë të aktorëve në shoqëri.

Redaktimi letrar dhe realizimi grafik:
Durim Tabaku

PËRMBAJTJA

PARATHËNIE	4
PASTRIMI I PARAVE NË SHQIPËRI	6
PASTRIM APO VETËPASTRIM, FAZAT DHE VEPRAT KRYESORE TË DYSHUARA	8
TIPOLOGJITË KRYESORE TË PASTRIMIT TË PARAVE	12
Përvetësimi i pronave nëpërmjet abuzimit me postin	12
Investimi në pasuri të paluajtshme nga trafikantë	14
Investimi në energjinë e rinovueshme nga zyrtarë të lartë të korruptuar	16
Fshehja e pasurisë përmes sektorit të ndërtimit	18
Skema e korrupsionit në sistemin gjyqësor	20
Pastrimi i parave përmes mashtrimit në investime	21
PËRFUNDIME	23

PARATHËNIE

Pastrimi i parave është një shqetësim global që vitet e fundit po përhapet gjithnjë e më shumë. Organizatat kriminale dhe njerëzit e botës së krimit e përdorin pastrimin e parave për të fshehur burimin e të ardhurave të aktiviteteve të tyre të paligjshme dhe për t'i bërë këto të ardhura të duken të ligjshme. Shqipëria ka hasur probleme të mëdha me pastrimin e parave, ku vitet e fundit janë raportuar raste të profilit të lartë. Si përgjigje, autoritetet shqiptare kanë ndërmarrë hapa për të forcuar luftën kundër pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.

Në këtë raport jepet një përmbledhje e tipologjive më të zakonshme të pastrimit të parave në Shqipëri. Raporti synon të bëjë të mundur të kuptohen më mirë metodat e ndryshme që përdoren në vend për pastrimin e parave. Raporti analizon veprat kryesore penale të dyshuara si vepra origjinare nga të cilat përftohen fondet që më pas synohet të pastrohen përmes vetë-pastrimit, pastrimit nëpërmjet një rrethi të ngushtë familjar, pastrimit nga të tretë pa lidhje familjare, apo edhe nëpërmjet procesit që realizohet duke angazhuar profesionistë apo “jakat e bardha”.

Ende sot, për shkak të mënyrës se si funksionon sistemi i ndjekjes penale përgjithësisht është e vështirë të kemi një gjurmueshmëri – “track-record” të qartë të ecurisë së një rasti duke filluar që nga momenti i lindjes së dyshimeve, e duke vazhduar më tej me referimin tek organet ligjzbatuese, hetimin, dhe më pas gjykimin deri në marrjen e një vendimi të formës së prerë. Gjithsesi, kjo analizë fokusohet kryesisht te të dhënat e publikuara për qëllime parandalimi dhe informimin e publikut.

Raporti synon t'i vijë në ndihmë subjekteve private, pjesë e sistemit parandalues, për të kuptuar sa një më qartë metodat e pastrimit të parave në vend. Shoqatat e sektorit privat luajnë një rol tejet të rëndësishëm në luftën kundër pastrimit të parave, pasi ato përfaqësojnë interesat e anëtarëve të tyre, shumë prej të cilëve mund të rrezikojnë të përfshihen pa dashje në skemat e pastrimit të parave. Ky raport u ofron shoqatave të

sektorit privat një mundësi të kuptojnë aspekte të ndryshme të tipologjive më të zakonshme të pastrimit të parave në Shqipëri, përfshirë këtu edhe mënyrën se si funksionojnë ato, sjelljet ndaj të cilave të jenë vigjilentë, dhe metodat që përdoren nga autoritetet ligjzbatuese për hetimin dhe ndjekjen penale të rasteve të pastrimit të parave. Me këtë informacion, shoqatat e sektorit privat mund të hartojnë programe më efikase për luftën kundër pastrimit të parave/financimit të terrorizmit (LPP/FT), të përshtatura për rreziqet specifike me të cilat përballen anëtarët e tyre dhe t'i pajisin më mirë këta të fundit për të zbuluar dhe parandaluar rastet e pastrimit të parave në bizneset e tyre.

Po ashtu, raporti synon të rrisë ndërgjegjësimin e publikut të gjerë për pasojat e këtij fenomeni dhe nxisë reagimin e përgjithshëm në ndihmë të identifikimit dhe luftës kundër këtij fenomeni.

Raporti fillon me përshkrimin në përgjithësi të kuadrit ligjor dhe nënligjor të luftës kundër pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit në Shqipëri. Më pas, në raport shqyrtohen tipologjitë e ndryshme të pastrimit të parave, përfshirë përdorimin e sistemit financiar, pastrimin e parave nëpërmjet tregtisë dhe përdorimin e bizneseve dhe profesioneve jofinanciare.

Raporti analizon edhe rolin e ekonomisë informale dhe qarkullimit të parave cash për pastrimin e parave në Shqipëri si dhe sfidat me të cilat përballen autoritetet ligjzbatuese në zbulimin dhe ndjekjen penale të rasteve të pastrimit të parave. Së fundi, në raport ofrohen rekomandime për autoritetet shqiptare për forcimin e kuadrit të LPP/FT me qëllim rritjen e efektivitetit të luftës kundër pastrimit të parave në vend.

PASTRIMI I PARAVE NË SHQIPËRI

Pastrimi i parave është bërë një fenomen mjaft i përhapur në Shqipëri dhe shpesh është temë diskutimi në media, biseda të përditshme dhe mes qytetarëve.

Konventa e Vjenës¹ e vitit 1988 është instrumenti i parë që përcaktoi thelbin e veprës penale të pastrimit të parave, ndonëse pa dhënë një përkufizim tekstual. Konventa u kërkoi vendeve anëtarë të marrin masa për të kriminalizuar një gamë të gjerë aktivitete² që lidhen me atë që tani përfshin pastrimin e parave.

Nga pikëpamja ligjore, në Shqipëri fillesat janë me miratimin e Kodit Penal në vitin 1995. Në fillimet e veta, dispozita e parashikuar në Nenin 287 të këtij kodi, edhe pse e thjeshtë, ka kapur thelbin e këtij krimi. Kështu, dispozita emërtohej "*Tjetërsimi i pasurisë*" dhe përkufizohej si "*Tjetërsimi, transferimi, fshehja, zhdukja e natyrës, e burimit, e përkatësisë së pasurisë të vënë nga krimet, dënohen me burgim nga tre gjer në dhjetë vjet.*" Interesant

1 "Konventa e Kombeve të Bashkuara kundër trafikut të paligjshëm të drogave narkotike dhe të lëndëve psikotrope" e ratifikuar në vendin tonë përmes Ligjit Nr. 8722, datë 26.12.2000.

2 Vendeve u kërkohet që të parashikojnë si vepër penale veprimet e mëposhtme:

- ▶ shkëmbimin ose transferimin e pasurive duke ditur se këto pasuri kanë rrjedhur nga veprimtari të paligjshme të parashikuara në nënparagrafin (.....), me qëllim fshehjen ose mbulimin e origjinës së paligjshme të pasurive ose me qëllim dhënien e ndihmës personit të përfshirë në kryerjen e veprimtarive të paligjshme, për t'iu shmangur pasojave ligjore të veprimeve të tij;
- ▶ fshehjen ose mbulimin e natyrës së vërtetë, burimit, vendndodhjes, sistemimit, lëvizjes, të të drejtave në lidhje me pasurinë ose pronësinë e pasurisë, duke ditur se një pasuri e tillë ka rrjedhur nga veprimtari të kundërligjshme (...) ose nga pjesëmarrja në veprimtari të paligjshme.
- ▶ përvetësimin, zotërimin ose përdorimin e pasurive duke e ditur në kohën e marrjes se këto pasuri kanë rrjedhur nga veprimtari të paligjshme të parashikuara (...) ose nga pjesëmarrja në veprimtari të paligjshme;

është fakti që prej fillimit dhe ende sot e kësaj dite kjo vepër penale:

- ▶ nuk e lidh konsumimin e saj me një listë veprash penale origjinare/mëmë por e le të hapur për të gjitha ato krime që gjenerojnë pasuri – qasje kjo që në zhargon ndërkombëtar njihet si “*all crime approach*” (qasja e të gjitha veprave penale) vs “*predicate offence approach*” (qasja e veprave të parashikuara penale)
- ▶ është përcaktuar si vepër penale autonome, jo e lidhur në mënyrë të domosdoshme me një dënim paraprak për veprën penale origjinare/mëmë.

Vepra penale, e emërtuar në fillim si “*Tjetërsimi i pasurisë*”, u zbatua fillimisht në praktikë për të ndëshkuar administratorët/përfaqësuesit e firmave piramidale, bashkërisht me veprën penale të mashtrimit.

Kjo vepër penale duhet të interpretohet paralelisht me Nenin 36 të Kodit Penal (*Konfiskimi i mjeteve të kryerjes së veprës penale dhe produkteve të veprës penale*), i cili edhe pse ka pësuar disa ndryshime, që në fillimet e veta ka parashikuar jo vetëm konfiskimin e mjeteve që kanë shërbyer për kryerjen e veprës penale por edhe të pasurisë që rrjedh nga vepra penale.

Në përmbledhje, me gjithë ndryshimet që ka pësuar vepra e “pastrimit të parave” në vite, në thelb qëllimi përfundimtar ka mbetur i njëjtë “futja në qarkullimin e ligjshëm të fondeve/pasurive që burojnë nga aktiviteti kriminal”.

Detajimi i mëtejshëm i dispozitës penale të pastrimit të parave nuk duket se ka lidhje të drejtpërdrejtë me rritjen e efektivitetit të ndjekjes penale. Këtë e dëshmon fakti se edhe me dispozitën bazë të vitit 1995, ka pasur raste dënimi për vepra të tilla, ndërsa me dispozitat më të shtjelluara të Kodit Penal aktual, ka pasur raste të dhënies së pafajësisë në kundërshtim me arsyetimin racional. Kjo dukuri vërehet jo vetëm tek individët e thjeshtë pa formim juridik por edhe tek profesionistët juridikë. Nga ana tjetër, duhet theksuar se për shumë vite ka dështuar jo vetëm zbatimi i dispozitës penale të pastrimit të parave por edhe konfiskimi i pasurisë kriminale, e lidhur me krimet origjinare.

PASTRIM APO VETË-PASTRIM, FAZAT DHE VEPRAT KRYESORE TË DYSHUARA

Praktika e ndjekjes penale, në nivel prokurorie fillimisht por dhe gjykatë, në lidhje me pastrimin e parave ka qenë për shumë kohë e pakonsoliduar për mënyrën se si duhet të trajtohet kjo vepër penale, elementët objektivë dhe subjektivë të veprës apo edhe nëse është e nevojshme dënimi paraprak për veprën origjinare të pasurisë. Tashmë, këto diskutime janë tejkaluara deri diku në vitet e fundit dhe praktika është vendosur në rrugën e duhur në këtë drejtim, ndonëse konsolidimi kërkon ende kohë dhe mbi të gjitha të faktohet me shembuj të rasteve të dënimit.

Parakushti që të konsumohet vepra penale e pastrimit të parave është kryerja e një vepre tjetër penale gjeneruese ose së paku që kjo të kryhet gati njëkohësisht me pastrimin e parave. Pastrimi i parave grupohet në dy forma:

- a. Pastrimi i parave mund të kryhet vetë nga personi, i cili ka krijuar të ardhura përmes aktivitetit kriminal – vetëpastrimi;
- b. Pastrimi mund të kryhet nga persona të tjerë, të cilët nuk kanë kryer aktivitet kriminal, por ndihmojnë/pastrojnë pasurinë me origjinë kriminale të personave të tjerë.

Në rrafshin teorik, pastrimi i parave, duke u konsideruar proces relativisht të ndërlikuar, pranohet përgjithësi se ka tre faza,³ vendosjen, shtresëzimin

³ Këto faza nuk është e nevojshme të shtjellohen, pasi janë trajtuar gjerësisht, por thelbi i tyre është futja në qarkullim në forma të ndryshme e pasurisë së përfutur nga veprimtaria kriminale, kryerja e transaksioneve/veprimeve që synojnë pamundësimin e gjurmimit të

dhe integrimin. Këto faza konsiderohen kryesisht si një proces në tërësinë e vet, por jo detyrimisht si një proces me një fillim e mbarim, pasi, p.sh., për grupet kriminale ky është proces që kryhet gjithë kohës dhe pa ndërprerje.

Ndërkohë, nëse marrin parasysh dispozitat penale në fuqi, nuk kërkohet domosdoshmërisht konsumim i këtyre fazave për të konsumuar veprën penale. Vlen të evidentohet edhe se ndjekja penale e pastrimit të parave në thelb nuk mund të parashkruhet, pasi është krim në vazhdim dhe në çdo eventualitet përdorimi i pasurisë e krijuar nga veprimtaria kriminale apo çdo veprim me të do të ishte sërish pjesë e pastrimit të parave.

Për shumë vite me radhë, sjellja më e përhapur ishte që individë të ndryshëm kryenin veprimtari të ndryshme kriminale për të krijuar të ardhura. Më pas ata i investonin këto të ardhura, drejtpërsëdrejti ose përmes familjarëve, në mënyrë të padeklaruar, në aktivitete në dukje të ligjshme me synimin për t'i ligjësuar këto pasuri dhe për t'i integruar ato në ekonominë e ligjshme.

Megjithatë, në vitet e fundit, për shkak edhe të autoritetit në rritje të institucioneve shtetërore, rritjes së kërkesave nga subjekteve raportuese,⁴ ndërgjegjësimin dhe sofistifikimin të personave të përfshirë në veprimtari kriminale, vihet re një model tjetër i pastrimit të parave. Tashmë përdoren palë të tretë, si profesionistë të kualifikuar në fushën juridike apo financiare, të cilët lehtësojnë procesin e pastrimit të parave. Tendencë në rritje ka pasur edhe pastrimi i parave duke përdorur persona juridikë me objekt veprimtari të ndryshme, kryesisht paralel me sektorët që kanë lulëzuar në ekonomi.

Referuar të dhënave në raportet vjetore publike nga ana e Drejtorisë së Përgjithshme të Parandalimit të Pastrimit të Parave (DPPPP)⁵, veprat penale kryesore të dyshuara si origjina e gjenerimit të fondeve që janë tentuar të pastrohen apo janë pastruar jepen në tabelën e mëposhtme.

---

krimin origjinal dhe, në fund, futja e pasurisë në ekonomi të ligjshme dhe të deklaruar me të cilën synohet përdorimi i saj i plotë dhe pa u shqetësuar nga organet e zbatimit të ligjit.

- 1) Vendosja – depozitimi i produktit të veprës penale, siç është, p.sh., depozitimi i parave cash;
  - 2) Shtresëzimi – proces që përkon me përpjekjen e autorit për të realizuar kamuflimin e pasurisë nga burimi kriminal, duke përdorur transaksione financiare/akte noteriale, etj.;
  - 3) Integrimi – faza që përfaqëson epilogun e procesit, duke arritur qëllimin e integritetit të pasurisë së paligjshme në ekonominë e ligjshme apo bashkimin me të, duke e bërë kështu të vështirë ndarjen mes pasurisë me origjinë të paligjshme dhe asaj të ligjshme.
- 4 Ligj Nr. 9917, datë 19.5.2008, “Për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit”, i ndryshuar
- 5 <https://fiu.gov.al>

Të dhëna për klasifikimin e veprës së origjinës për periudhën 2017 – 2021.

Veprat e origjinës	2017	2018	2019	2020	2021	Gjithsej
Krime në fushën e narkotikëve	43	31	28	35	39	176
Trafikim i qenieve njerëzore / shfrytëzim prostitucioni	2	2	5	4	3	16
Veprime/investime nga grupe kriminale	5	3	4	2	11	25
Veprime nga persona të dyshuar si të përfshirë në terrorizëm apo financim terrorizmi	5	2	4	6	3	20
Mashtrime (financiar, kompjuterike)	15	13	18	13	21	80
Falsifikim	5	2	4	2	3	16
Shpërdorim detyre / Korrupsion / Ushtrimi i ndikimit të paligjshëm	13	5	10	12	21	61
Mosdeklarim i shumave dhe sendeve me vlere në kufi	1	1	3	4	0	9
Vjedhje, grabitje, kanosje	7	6	5	5	1	24
Trafikim i mjeteve motorike/ shmangie e detyrimeve doganore/ kontrabandë	0	0	3	3	0	6
Dyshime për evazion fiskal (fshehje të ardhurash)	16	5	14	9	4	48
Precedentë të mëparshëm kriminalë	17	19	17	11	7	71
Ndihmë për kalim të paligjshëm të kufirit	-	-	-	4	0	4
Të panjohura	272	287	151	158	145	1013
Gjithsej	401	376	266	268	258	
Gjithsej 2017 – 2021	1569					

Duke pasur në konsideratë që DPPPP nuk ka kompetenca policore por vetëm administrative, vlen të përmendet se një pjesë e konsiderueshme e rasteve mund të gjurmohen në veprën origjinare, e cila dominohet kryesisht nga krimet në fushën e tregtimit të lëndëve narkotike dhe, në një masë më të vogël, nga mashtrimi, korrupsioni dhe investimet nga grupet kriminale. Ndërkohë, mbizotërojnë rastet për të cilat vepra penale e origjinës nuk ka qenë e mundur të përcaktohej, por për këto raste analiza financiare ka arritur në përfundimin se:

- ▶▶ Veprimet financiare kanë pasur anomali të dukshme;
- ▶▶ Fondet e përdorura nuk kanë pasur burime të ligjshme;
- ▶▶ Qëllimi ekonomiko-ligjor ka qenë bindshëm i dyshimtë;
- ▶▶ Kanë pasur ngjashmëri të theksuara me tipologjitë e njohura ndërkombëtare.

Për rrjedhojë janë për ndjekje të mëtejshme duke u bazuar në parimin “ndiq paranë” që është një nga më parimet më themelore në punën e Njësisë së Inteligjencës Financiare.

Është e pritshme që ndër rastet për të cilat në fazë të parë nuk ka qenë e mundur të përcaktohej vepra penale origjinare, të dominojnë vepra penale të identifikuara në grupimet e tjera, por me veçori eventuale si:

- ▶▶ zbulimi dhe analiza në faza më të vonshme të procesit të pastrimit;
- ▶▶ procesi i pastrimit kryhet nga palë të treta (familjarë, profesionistë apo biznese);
- ▶▶ kalimi përfundimtar i pasurive kriminale te persona që nuk kanë rekorde kriminale.

Duke qenë se individët e përfshirë në veprimtari kriminale ose në abuzim me detyrën apo korrupsion janë tashmë të ndërgjegjshëm për rreziqet ligjore që u dalin për kryerjen e transaksioneve në emër të tyre ose të familjeve të tyre, ka shumë të ngjarë që një pjesë e rasteve për të cilat nuk rezulton vepër kriminale që mund të lidhet në fazën e trajtimit të rasteve nga DPPPP, të jenë pikërisht të lidhura me dy grupimet e sipërcituara.

Me shqyrtimin e këtyre të dhënave, lind natyrshëm pyetja se cilat tipologji apo skema përdoren përgjithësisht për pastrimin e parave. Ndonëse këto skema janë të ndryshme, të ndërlikuara dhe të ndikuara nga faktorë të ndryshëm, metodat më të përhapura janë:

- ▶▶ Investimi në pasuri të paluajtshme si blerës;
- ▶▶ Investimi në pasuri të luajtshme;
- ▶▶ Investimi në zhvillimin apo administrimin e pasurive të paluajtshme si biznes;
- ▶▶ Investime në fushën e tregtisë;
- ▶▶ Investime në fushën e energjisë;
- ▶▶ Investime në fushën e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit (TIK).

Në kreun e mëposhtëm trajtohen disa nga skemat e pastrimit të parave që përdoren për të nxjerrë fitime nga veprimtari të paligjshme.

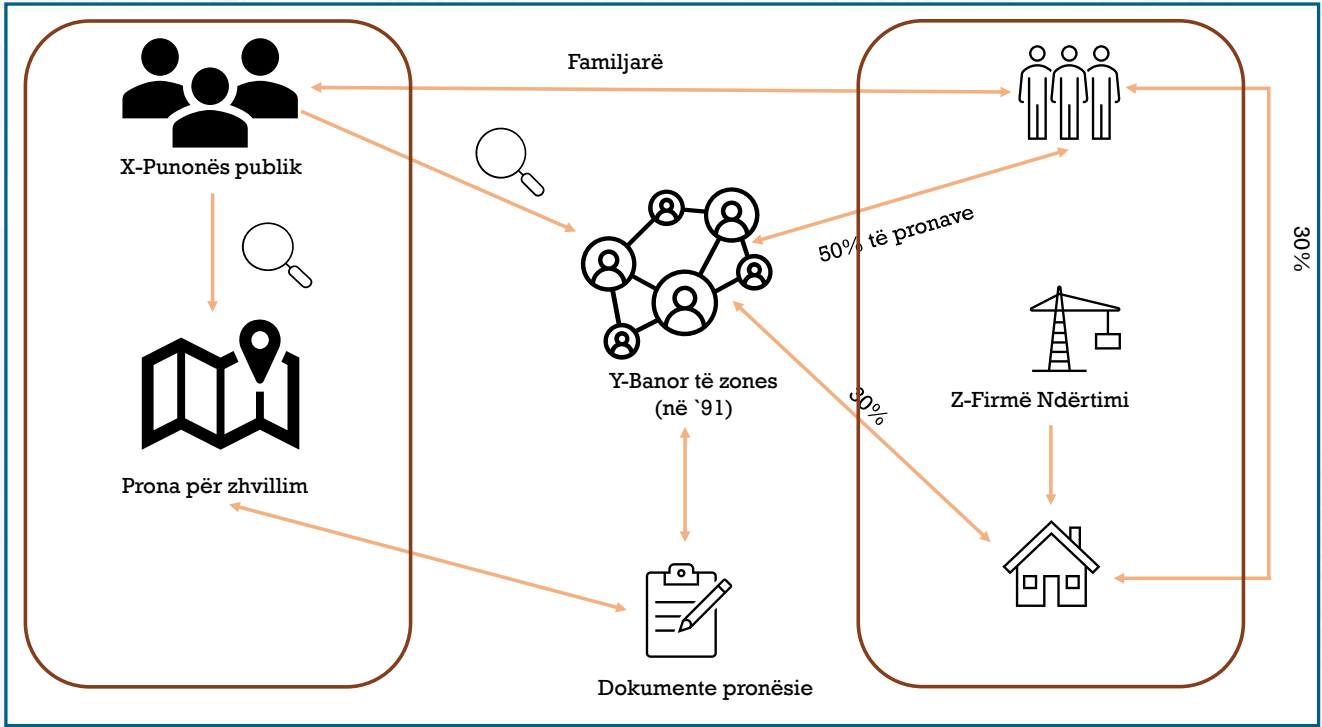
TIPOLOGJITË KRYESORE TË PASTRIMIT TË PARAVE

Përvetësimi i pronave nëpërmjet abuzimit me postin

Një grup nëpunësish publikë - X, në bashkëpunim me njëri-tjetrin, duke shfrytëzuar të dhënat në të cilat kanë akses për shkak të funksionit, përvetësojnë toka, të cilat në dokumente kadastrale janë në pronësi të shtetit. Tokat ndodhen në zona rezidenciale me mjaft kërkesë për zhvillim e ndërtim vilash. Zona ku ndodhet toka i përket atyre që në fillim të viteve 90' janë ndarë sipas "Ligjit 7501". Grupi X, përmes kërkimeve në regjistrat e vjetër të gjendjes civile të zonës, gjen persona që kanë qenë banorë në 1991 në zonën ku ndodhet toka si dhe kontaktojnë me ta duke iu ofruar që t'i pajisin me tituj pronësie në këmbim të 50% të fitimeve që do të rrjedhin nga zhvillimi mbi këto toka. Personat e kontaktuar (grupi Y) pranojnë dhe përmes falsifikimit pajisjen me tituj pronësie. Pas pajisjes me tituj pronësie, grupi X përdor familjarët e vet për të blerë një pjesë të tokës nga grupi Y, duke e bërë blerjen me çmime reference por që janë shumë larg çmimit real. Ndërkohë grupi X:

- ▶ ka kontaktuar paraprakisht me firmën e ndërtimi Z, duke siguruar një kontratë sipas të cilës në këmbim të tokës, marrin 33% të sipërfaqes ndërtimore.
- ▶ ka kontakte në bashkinë përkatëse, përmes të cilave, nëpërmjet veprimeve korruptive, rrit intensitetin e ndërtimit në tokat e mësipërme, si dhe mundëson marrjen e shpejtë të lejes së ndërtimit.

Brenda një afati 2-vjeçar, firma Z përfundon ndërtimin dhe nëpunësit publikë, përmes lidhjeve të tyre, bëhen pronarë të disa vilave. Po ashtu, edhe personat e grupit X bëhen pronarë vilash. Secili prej anëtarëve të grupit X mesatarisht përfitoi 2 vila me vlerë tregu secila rreth 450,000-500,000 euro.

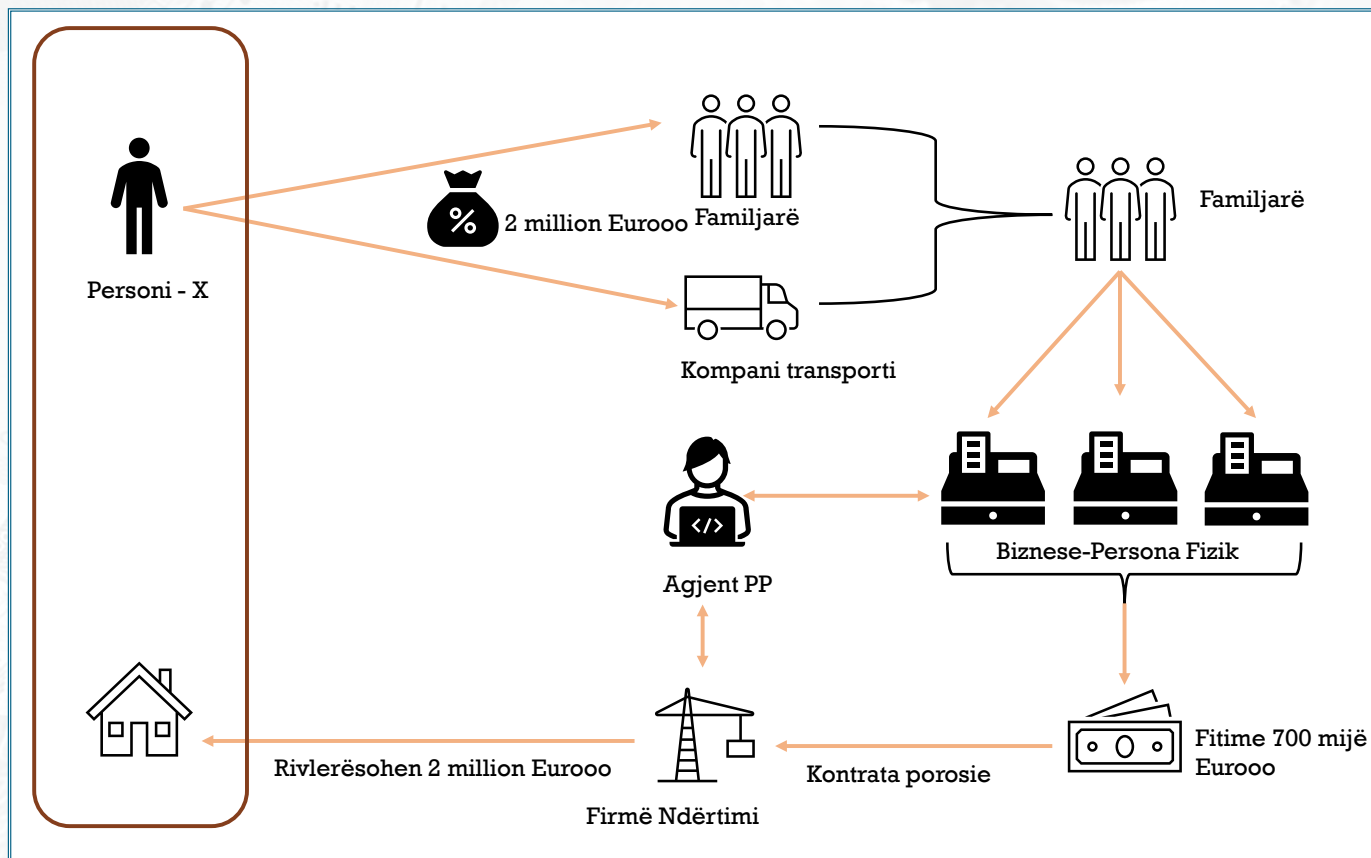

Investimi në pasuri të paluajtshme nga trafikantë

Shtetasi X është person që merret me trafik lëndësh narkotike në një vend të Bashkimit Evropian (BE). Në sajë të këtij aktiviteti ka arritur të bëjë rreth 2 milionë euro cash, të cilat arrin që t'i dërgojë në Shqipëri pjesë-pjesë, duke përdorur forma të ndryshme si familjarë gjatë udhëtimeve që bëjnë, persona "mushkë" në këmbim të përqindjes për transportin, apo edhe shoqëri që merren me transport mallrash, duke dhënë në këmbim deri në 10-15% të shumës.

Duke qenë se shtetasi X e kupton rrezikun e kapjes apo hetimit nga organet ligjzbatuese, ai përdor familjarët e tij për të kryer investime. Tre prej familjarëve të tij hapin biznese të vogla në Shqipëri (dy fermer dhe një person fizik tregtar) duke deklaruar të ardhura brenda limiteve maksimale për të cilat nuk parashikohet tatimfitim.

Aktiviteti i tyre real ishte jo më shumë se 30% i atij të deklaruar. Në këtë mënyrë, brenda një periudhe 4-vjeçare, arrijnë që të akumulojnë një vlerë të 'ligjëruar' të ardhurash prej rreth 700,000 Euro.

Shtetasi X arrin të kontaktojë me një ndërmjetës të palicencuar (P) shitblerjes pasurish të paluajtshme, duke i kërkuar të gjejë mundësi investimi në zona të lakmuara rezidenciale. P, përmes kontakteve me një shoqëri ndërtimi (L), arrin të gjejë disa apartamente, të cilat janë në fazë ndërtimi por për shitje. Në këmbim të shërbimit të tij, P merr një shpërblim prej 3% të çmimit real të apartamenteve.

Familjarët e shtetasit X dhe shoqëria L lidhin kontrata porosie duke vendosur çmimin e deklaruar të blerjes së disa apartamenteve pak mbi çmimin e referencës, por ndjeshëm nën çmimin e tregut. Kontrata lidhet pranë një noteri, por pagesat thuhet se janë kryer pjesërisht më parë dhe një pjesë kryhen përmes sistemit bankar, duke përdorur fondet e deklaruara nga familjarët.

Me ndërtimin e apartamenteve, familjarët e X bëhen pronarë të disa apartamenteve, vlera e të cilëve është rreth 2 milionë euro. Menjëherë pas pajisjes me certifikatën e pronësisë, arrijnë të rivlerësojnë pasuritë e paluajtshme duke përfitur nga ligji për rivlerësimin dhe paguajnë 3% të vlerës për rritjen e çmimit drejt atij real. Shitjen e mëtejshme nuk e realizojnë, së paku jo brenda një periudhe të shkurtër kohore, në mënyrë që mos të bien në sy të organeve ligjzbatuese.

Investimi në energjinë e rinovueshme nga zyrtarë të lartë të korruptuar

Shtetasi @, një ish funksionar i lartë, ka arritur që përmes korrupsionit të përfitojë një shumë rreth 3 milionë euro. Këtë shumë, më së shumti e disponon ende cash. Shtetasi @ kontakton sipërmarrësin V, i cili ka përvojë të madhe në biznese që lidhen me fushën e energjisë së rinovueshme. Shtetasi @ dhe sipërmarrësi V njihen mes tyre për shkak të funksionit që ka pasur @.

Shtetasi @ i propozon sipërmarrësit V që:

- ▶ të krijojnë një biznes ku V do të ishte ortak me 70% dhe një familjar i @ me 30%.
- ▶ të aplikojnë për marrjen e një licence për ndërtimin e një impianti për prodhim energjie të rinovueshme duke garantuar që @ do të kujdesej për gjithë procesin e hartimit të dokumenteve dhe marrjes së lejes;
- ▶ V do të investonte vetëm 30% të vlerës reale të investimit, ndërsa pjesën tjetër do ta investonte @, pjesërisht përmes pagesave në para cash;
- ▶ Me mbarimin e investimit dhe fillimin e prodhimit, V shet kuotat e tij tek familjari i @, me një çmim shumë poshtë kapitalit real të shoqërisë;
- ▶ V shpërblehet për shërbimin e tij me marrjen e një kontrate publike me çmim favorizues, proces të cilin sërish e garanton @, në këmbim të shërbimit të V.

Për ta bërë skemën më të besueshme, gjatë fazës së investimit, shoqëria e krijuar merr një kredi bankare në shumën 700,000 Euro, duke vendosur kolateral pasuritë që zotëron V.

Shtetasi @ përmes një agjenti tregtar në Kinë arrin që formalisht të paraqesë në dokumente sikur pajisjet e kërkuara për impiantin kushtojnë 700,000 euro, ndërkohë që në fakt pagesa reale është 1,7 milionë Euro. Diferencën e çmimit, shtetasi @ e transferon për agjentin në Kinë duke përdorur dy vende fqinje me Shqipërinë, përmes disa transfertave, ndërkohë që shumat janë transferuar cash në këto vende, por depozitimi në bankë ka ndodhur nga zyra këmbimi valutator dhe jo drejtpërdrejtë nga @.

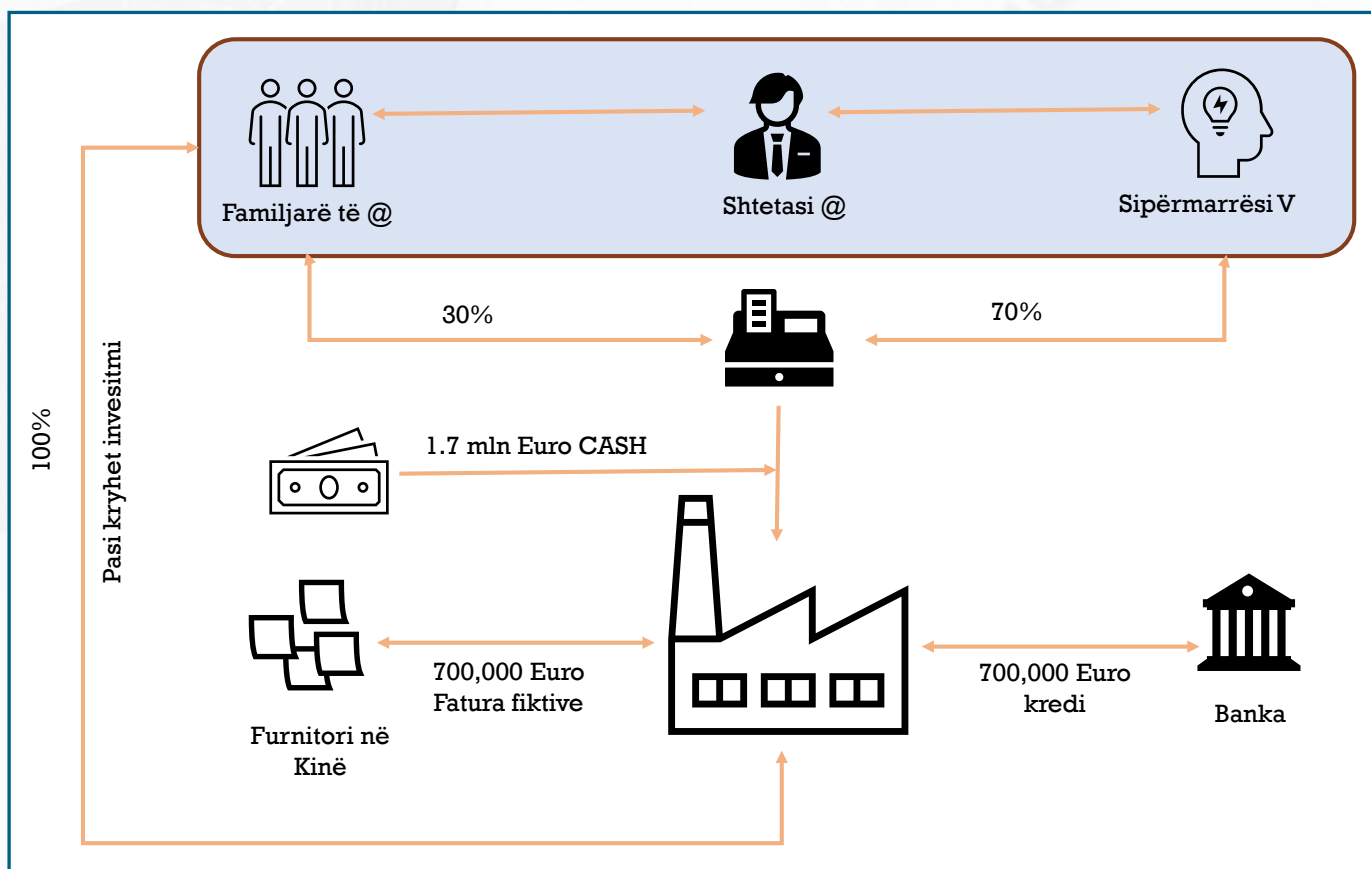
Po ashtu, duke pasur para cash në gjendje, një pjesë e konsiderueshme të

punimeve kryen në mënyrë informale.

Plani i @ ecën siç duhet dhe pak muaj pas përfundimit të impiantit, V i shet aksionet e tij që ka në këtë kompani. Ndërkohë si kolateral për kredinë e marrë tanimë vendoset vetë impianti i shoqërisë.

Me marrjen në zotërim të impiantit, @ gëzon një lloj biznesi që ka të sigurt shitjen e prodhimit, ka shpenzime shumë të ulëta mirëmbajtjeje për deri në 30 vjet, si dhe kthim investimi real të tij, por tanimë edhe të ligjëruar, brenda një periudhe 10-15 vjeçare.

Fshehja e pasurisë përmes sektorit të ndërtimit

H është një person me precedent kriminal për organizim trafiku ndërkombëtar narkotikësh në shkallë të gjerë, i dënuar me pak vite heqje lirie në fillim të viteve 2000. Heqja e lirisë nuk i cenoj pasurinë, pasi atë e kishte të akumuluar në Shqipëri, por në emër të një rrjeti personash të aftër të tij, familjarë por edhe miq. Ndërkohë, familjarët e tij kishin disa biznese të vogla në Shqipëri dhe me fitimet e deklaruara kishin blerë shumë toka me çmime shumë poshtë çmimit real, por ndjeshëm mbi ato të referencës si tokë bujqësore, me synim që të mos tërheqin vëmendjen për çmimin anomalisht të ulët.

Në kohën e blerjes së këtyre tokave, çmimet e shitblerjes deklaroheshin masivisht nën çmimin real, edhe nga persona jo me burim kriminal pasurie, për të shmangur tatimin e fitimit nga shitësi, fakt ky që e ndihmon kamuflimin e vlerës së investimeve të H në raport me çmimet e deklaruara në zona të njëjta me zonë në fjalë.

Rreth 15 vjet më parë, H themeloi kompaninë R, të cilën e angazhon në fushën e ndërtimit, por vetëm përmes punimeve me nënkontraktim, duke shmangur aplikimin e drejtpërdrejtë për leje ndërtimi si dhe duke mos u shfaqur si investitor por vetëm nënkontraktor.

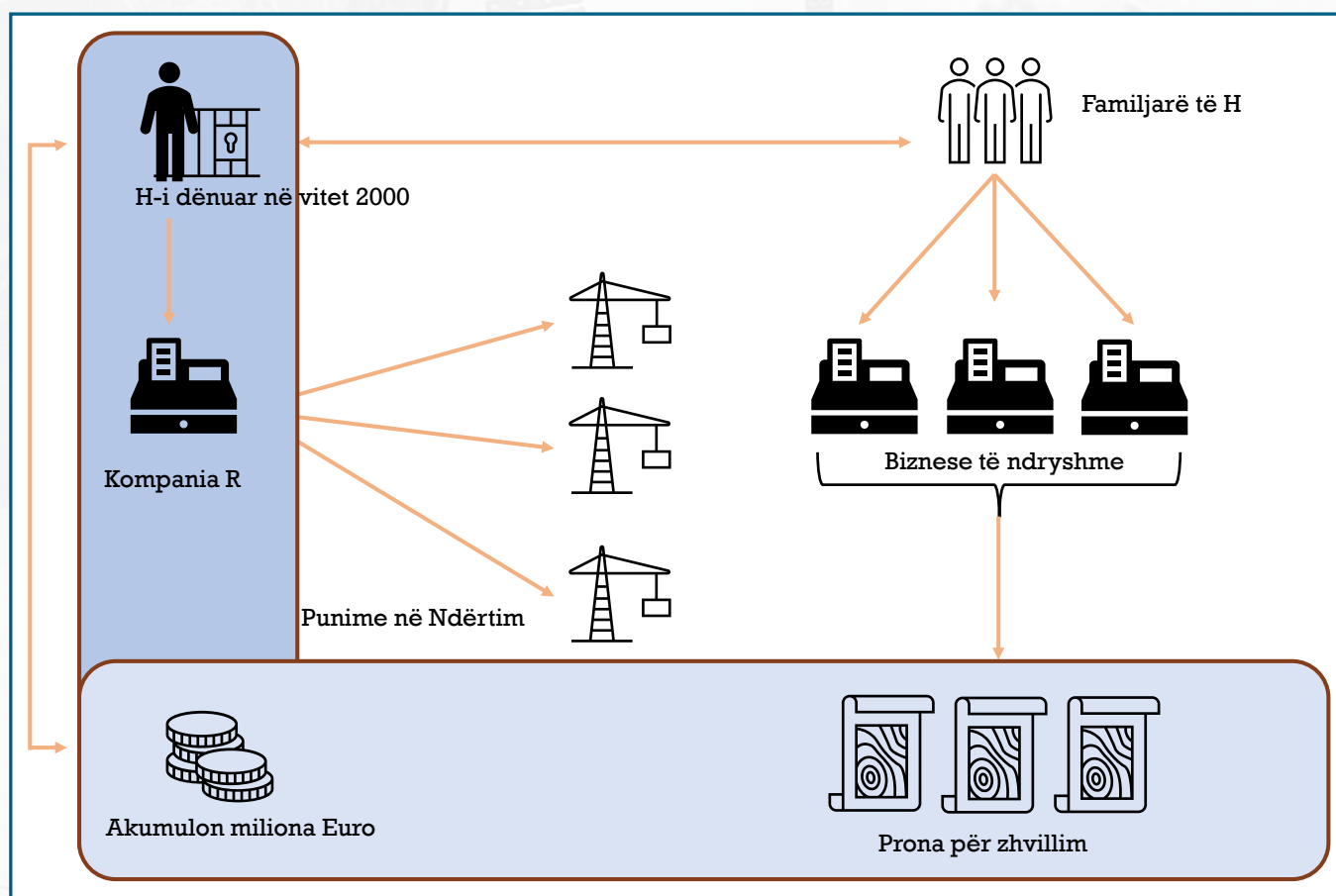
H, përmes lidhjeve të krijuara ndër vite, kontakton me biznese të ndryshme në fushën e ndërtimit dhe bie dakord me to për:

- ▶ marrjen e punimeve me nënkontraktim me çmime konkurruese, të lehtësuara nga fakti se H mund të paguajë një pjesë të konsiderueshme të kostove me para në dorë;
- ▶ marrjen e përqindjes së ndërtimit herë pas here, për ndërtimet në tokat e blera prej familjarëve të tij vite më parë;
- ▶ ndërmjetësimin në bashkitë përkatëse për marrjen e lejeve të ndërtimit, madje me koeficient të favorshëm ndërtimi për to.

Ndërkohë që realizon veprimtarinë si më sipër me një fasadë ligjshmërie, mban në këmbë një rrjet të trafikut të kokainës në disa vende të Evropës. Pagesat për marrjen e favoreve nga administrata i kryen kryesisht me para në dorë, por edhe përmes ndërmjetësimit duke dhënë apartamente

me çmime fiktive shitjeje. Akoma më tej, H merr të kryejë punime me nënkontraktim jo vetëm në apartamente banimi por edhe ato me natyrë jo-rezidenciale (hotele, ndërtesa për biznese) apo infrastrukturë publike (rrugë, kanalizime, etj.).

Brenda një periudhe 20 vjeçare, H ka rritur që në emër të tij apo familjarëve të vet të akumulojë një pasuri disa milionë euro. Në ambientin e paligjshmërisë ku H vepron, njihet si person "korrekt dhe i respektueshëm", pasi e likuidon gjithnjë në kohë dhe me para në dorë këdo me të cilin e lidh një marrëdhënie interesi.

Pastrimi i parave përmes mashtrimit në investime

Një grup prej 3 ortakësh hapin një biznes F që ka objekt veprimtarie “call center”. Për shkak të angazhimeve të mëparshme profesionale që ka pasur njeri prej ortakëve, kompania pak muaj pas krijimit, arrin që të gjejë kontrata me broker jashtë vendit. Ky broker vepron njëkohësisht në platformë të licencuar por edhe në platforma të palicencuara të investimeve/bursë apo edhe kriptomonedha, përgjithësisht në raport 20% me 80%.

Ortakët rekrutojnë stafin e nevojshëm brenda vendit duke iu premtuar paga të larta, por në formën e pagesave për persona fizikë tregtarë, të cilët në fakt të punësuarit i hapin me dhjetëra, që të gjithë të lidhur me njëri-tjetrin.

Broker jashtë vendit i siguron kompanisë F kontaktet për “viktimat” e radhës, që janë kryesisht pensionistë.

Punonjësit e kompanisë F kanë detyrën të bindin viktimat për investimin e “leverdishëm” që duhet të bëjnë, ndërkohë që të gjithë, përveç vetë viktimit, e dinë që kjo është një skemë mashtrimi ku fondet nuk kthehen kurrë më.

Pasi konsolidohet në treg, kompania F lidh marrëveshje të tjera me kompani jashtë vendit, sërish me synim mashtrimin e shtetasve të huaj, por këtë herë përmes investimit në kriptomonedha, që nuk janë as të licencuara e as të regjistruara.

Fondet e transferuara nga viktimat për broker nuk kalojnë përmes sistemit financiar në Shqipëri, ndërkohë që kompania F paguhet nga broker përmes disa kompanive të ndryshme ndërmjetësuese pagesash, shërbimi i të cilave kamuflon arsyet reale të pagesave pasi janë të angazhuara në shumë lloj industrish.

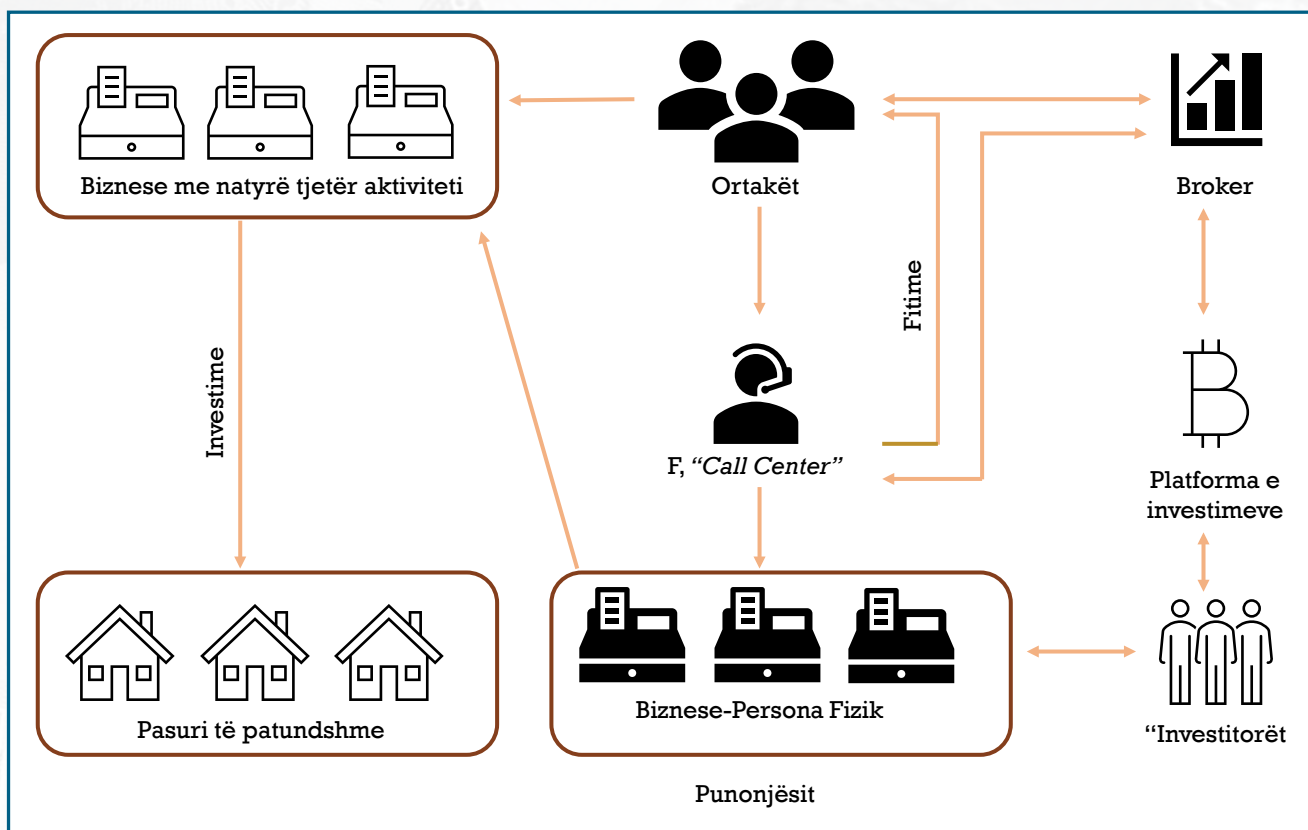
Kompania F, sapo merr kreditimin e fondeve, një pjesë të konsiderueshme të pagesave e kryen për personat fizikë, duke i kujdesur që të jenë nën limitin vjetor mbi të cilin paguhet tatimfitim. Një pjesë e konsiderueshme e personave fizikë i tërheqin cash fondet e kredituara, ndërkohë që një pjesë i investojnë drejtpërdrejtë në biznese të tjera të të njëjtit lloj apo pasuri të paluajtshme.

Ndërkohë vetë kompania F deklaron fitime të larta, duke paguar edhe

tatimin përkatës. Deri në masën kur denoncimet për mashtrimet nuk janë masive dhe mund të menaxhohen me kompensime të pjesshme, F vazhdon me veprimtarinë e saj të paligjshme, por biznesi mbyllet në momentin që fillojnë të bëhen hetime jashtë vendit në mënyrë të organizuar.

Në tërësinë e vet, si ortakët apo edhe të punësuarit, janë të vetëdijshëm që janë regjisorë apo pjesë e një skeme mashtrimi dhe se veprojnë si grup i strukturuar kriminal deri kur vjen reagimi me vonesë i organeve përkatëse ligjzbatuese jashtë vendit nga ato shtete qytetarët e të cilave janë bërë pre e mashtrimeve.

Disa prej ortakëve por edhe të punësuarve si persona fizikë hapin biznese të tjera duke i reregjistruar në emër të familjarëve të tyre, por me objekt veprimtarie që nuk ka lidhje me 'call centers', në mënyrë që të investojnë në këto biznese në mënyrë informale, por që në rast hetimesh ato të ketë mantelin e legjitimitetit të tyre, jashtë skemave mashtruese

V. PËRFUNDIME

Paraja për vetë anonimitetin e saj është një instrument që preferohet shumë nga subjektet/personat që bëhen pjesë e këtyre skemave dhe mund të shkëmbehet më lehtë me mjete të tjera që mundësojnë financimin e aktiviteteve të jashtëligjshme dhe fuqizimin e ekonomisë informale. Sipas përcaktimeve ligjore dhe vlerësimit me bazë riskun, një transaksion mund të lidhet me pastrimin e parave ose financimin e terrorizmit kur ky transaksion (ose një seri transaksionesh) ngre pyetje ose shkakton shqetësim ose mosbesim.

Transaksionet që identifikohen që në fillim si pa lidhje me profilin e klientit, bazuar në fushën e veprimtarisë së klientit ose që nuk duken të jenë në përputhje me praktikat normale të industrisë, mund të jenë faktorë të rëndësishëm për të përcaktuar nëse ka arsye për të dyshuar se transaksionet kanë lidhje me pastrimin e parave ose financimin e terrorizmit apo jo. Vlerësimi i dyshimit duhet të bazohet në një shqyrtim të kujdesshëm të faktorëve përkatës, përfshirë këtu njohuritë për biznesin e klientit, historikun financiar, të ardhurat, dhe sjelljen e këtij biznesi/individit në sektorin që vepron.

Për trajtimin e procesit të pastrimit të parave dhe skemave të përdoruar për këtë qëllim kërkohet:

- ▶ Një përgjigje më e vendosur nga ana e institucioneve ligjzbatuese për hetimin e pasurisë që nuk mund të justifikohet me burime të ligjshme apo sipas parimit “ndiq paranë”. Përcaktimi i një modeli analize mund të ndihmojë në kategorizimin paraprak të rasteve të dyshimta për të cilat ka mungesë të dhënash apo vështirësi në përcaktimin e “veprës së origjinës”.
- ▶ Forcim i mëtejshëm të sistemit parandalues në vend dhe rritje të kapaciteteve të subjekteve raportuese për parandalimin e këtij fenomeni. Njësitë raportuese duhet të ndajnë dhe përcaktojnë origjinën

e rasteve bazuar në vlerësimin e riskut të tyre, duke u fokusuar në ato fusha apo elementë që paraqesin një cenueshmëri më të madhe dhe lidhje më të fortë me pastrimin e parave dhe financimin e terrorizmit.

- ▶ Rritje e rolit të administratës tatimore në identifikimin dhe luftën kundër pastrimit të parave. Për të rritur efektivitetin e hetimeve për veprat penale dhe çështjet financiare, rekomandohet sintetizimi i informacionit dypalësh nga burime të ndryshme, me theks të veçantë në mekanizmin e shkëmbimit dhe transmetimit të informacionit mes institucioneve të ndryshme homologe. Për këtë gjë, është e rëndësishme të vendosen ura komunikimi të shpejta dhe efikase me partnerët tanë të huaj. Duke vepruar kështu, sigurojmë që të marrim informacione autentike dhe në kohë reale që janë thelbësore për zbulimin dhe gjurmimin e rasteve të dyshimta të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.